

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanțe iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru

Instituții și Autorități	500 Lei	pe 1 an
Advocați	400 Lei	pe 1 an
Magistrați	300 Lei	pe 1 an
Un număr simplu	20 Lei	
Un număr dublu	30 Lei	
Un număr vechi	35 Lei	

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 34 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și ori ce cereri de adfje. Telefon 630

S U M A R U L :

1. Rectificarea chiriei după situația valutară. Art. 48 din legea chiriilor de *Dr. Ig. Bartha* avocat din Cluj.
2. Corp delict și sevestru penal. Jurisprudența Camerei de punere sub acuzare de pe lângă curtea de Apel din Timișoara cu o adnotare de *V. M. D.*
3. Rezumate de Jurisprudență stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal.
4. Reconstituirea cărșilor funduare din Bucovina de *Dr. Vasile Boldur* fost Președintele Curții de Apel Cernăuți.
5. Informașuni.

Rectificarea chiriei după situația valutară

Art. 48 din legea chiriilor

Legiuitorul din anul 1924 prin introducerea dispozițiunii plasată în art. 48 din legea chiriilor deja la promulgarea legii prevăzuse o fluctuație valutară a leului.

Legea chiriilor din 1924 a prelungit contractele de închiriere pe termen *de trei ani cu o chirie fixă pe această întregă durată de timp, fără să majoreze chiria pentru particulari din an în an, sau cel puțin pentru ultimul an, precum făcuse privitor la locuințele închiriate de stat, județe, sau comune în alin. ultim al Art. 12 din lege. Cum durata de prelungire a contractelor era prea lungă și cum chiria rămase neschimbată pe tot timpul, iar pe de altă parte, știindu-se că leul nu va rămâne în situația valutară, în care se găsea la data promulgării legii, s'a introdus în lege ca penultim articol, art. 48, care dispune că în ultimul an al aplicării legii de față, chiriașul sau proprietarul va putea cere rectificarea chiriei, după situația valutară din momentul exigibilității chiriei. Acest articol mai arată că cererile trebuiesc adresate către comisiunea arbitrală, care va proceda conform paragrafului 3 din cap. V.

Precum reese din dispozițiunea Art. 48, cererile pentru rectificarea chiriei trebuiesc introduse individual și anume la data exigibilității chiriei. Legea nu prevede data fixă pentru introducerea acestor cereri de rectificare, fiindcă data plății chiriei diferă. Căși chiriași, atâtea date de plată și prin urmare nu se putea fixa un termen general pentru introducerea cererilor:

Din contră, din interpretarea justă a Art. 48. reese că rectificarea chiriei urmează a se face numai pentru durata timpului de plată cel mai apropiat, fiindcă pentru durata următoare situația valutară se va putea schimba și atunci ori proprietarul va cere din nou majorarea dacă leul scade, ori chiriașul reducerea dacă leul se urcă. Deci cererea tinde pentru stabilirea chiriei pe durata proximă și nu pe întregul an, fiindcă — precum arătasem mai sus — cererea de rectificare poate fi repetată de atâtea ori în ultimul an al aplicării legii chiriilor, câte termene de plată sunt, dacă situația valutară a leului în momentul exigibilității chiriei variază.

Art. 48. vorbește de rectificarea chiriei și din aceeași dispoziție reese că este vorba de diferența valutară, care există între data prelungirii contractului adică 6 Maiu 1924 și între data exigibilității chiriei adică 6 Maiu 1926.

Trebuie deci să căutăm ce diferență există între situația valutară de atunci și de azi.

Atât în timpul războiului cât și după războiu, singura valută stabilă a fost valuta elvețiană, adică francul elvețian, după care se conformau celelalte valute. Cotarea fiecărei valute la bursa din Zürich era și este și azi inițiatoare. Francul elvețian era și este valoarea unitară prin a cărei comparație orice stat își măsoară puterea valutei sale. Este deci evident că la stabilirea diferenței valutare ce urmează a se lua ca bază la rectificarea chi-

riilor să se țină seama de cotarea leului la bursa din Zürich la 6 Mai 1924 și 6 Mai 1926.

La bursa din Zürich la 6 Mai 1924 leul a fost cotat cu 290, iar la 6 Mai 1926 cu 160. Cu alte cuvinte în anul 1924 3448 fr. elvețieni au costat un milion de Lei, iar în anul 1926, 6250 franci elvețieni au costat un milion opt sute douăsprezece mii cinci sute Lei. Diferența este de 81·25%. Din acest calcul, luat după cotarea oficială, rezultă că diferența valutară trebuie stabilită pentru primul termen de plată cu o majorare de 81·25%.

Dacă luăm ca bază cotarea francului elvețian la bursa din București cu aceleași date vom vedea că în 1924 la București francul elvețian a fost cotat cu 35·20 Lei, iar în 1926 cu 55¹/₄ Lei. În anul 1926 la 6 Mai fiind leul în scădere bruscă, ceace a pus în mișcare toată viața economică și financiară a statului, care temându-se de un dezastru financiar nu a dat oficial cursul francului elvețian dela 4 Mai încoace, dar a dat un curs forțat, anume a menținut cursul oficial din 3 Mai diferența valutară de 56·25% nu nu este cea adevărată și precisă, fiindcă dacă se dădea cursul francului din 6 Mai, diferența trebuia să fie identică cu cea a cotării Leului la Zürich.

Comisiunea arbitrală de aici trebuie să ia ca bază cotarea Leului la Zürich, în conformitate cu datele arătate mai sus.

După cum spune Art. 48 comisiunea arbitrară procedează după §-ul 3 al cap. V din lege. Din Art. 39 al legii reiese că cererile vor fi înaintate netimbrate în două exemplare, la care se va anexa recipisa taxelor de 3% după diferența cu care urmează a se majora chiria pe un an. Fără plata acestor taxe cererea nu va putea fi rezolvată.

Se pune întrebarea ce anume chirii pot fi rectificate?

Având în vedere că dispozițiunile legii chiriilor se referă numai la contractele prelunțate prin lege, este evident că rectificarea chiriei se poate referi numai la chiria care se plătește în quantumul stabilit de Art. 10—14 din lege.

Cei care au contract prelunțat de lege, dar care totuși plătesc o chirie mai mare, numai dacă chiria ce-o plătesc este mai mică decât cea majorată vor fi supuși rectificării chiriei. În teritoriile alipite ale țării unde funcționează comisiunile mixte de rechiziționare a locuințelor, care la stabilirea chiriei procedează conf. cap. 2 din legea chiriilor, sunt supuse rectificării chiriei și chiriile plătite

pentru locuințele rechiziționate, oricând s'ar fi aplicat rechiziția. De altfel însuși legea chiriilor recunoaște existența oficiilor de închiriere, vorbind de ele în Art. 6. ultimul aliniat.

Nu se poate cere rectificarea chiriei la contractele în curs, sau la contractele prelunțate, în care suma chiriei întrece diferența valutară.

În ce privește contractele de închiriere făcute în favoarea statului, județelor și comunelor, prelunțate prin legea chiriilor, ni se pune întrebarea dacă se aplică s'au nu art. 48 pentru rectificarea chiriei. Dintr'o interpretare strictă a art. 48 se poate deduce că legiuitorul nu s'a gândit să excludă rectificarea chiriei după situația valutară pentru stat, județ și comună, fiindcă acest articol nu conține nici o dispoziție, prin care statul să fie scos de sub această măsură generală.

Dacă însă analizăm economia legii și îndeosebi economia Art. 48, trebuie să ajungem la convingerea că rectificarea chiriei nu se referă acolo, unde statul figurează ca chiriaș.

Legea din 1924 în Art. 12 stabilește chiria pentru stat, județ și comuna în primul an de 5 ori, pentru al doilea an de 10 ori, iar pentru al treilea an de 20 de ori a chiriei plătite în anul 1914, respective 1916.

Din această dispoziție reiese cu prisosință că rectificarea chiriei nu se referă și la aceste contracte, deoarece chiria diferă și se majorează pentru fiecare an. Nu mai are deci nici un rost aplicarea Art. 48 pentru rectificarea chiriei, în momentul ce ea a fost majorată deja prin lege.

Dar nici nu s'ar putea ști că după care chirie să se facă rectificarea chiriei, după primul, sau ultimul an? Legiuitorul anume s'a gândit numai la chiria, care este aceiaș sumă pentru cei 3 ani.

Rămâne ca o concluzie, că la contractele de chirie ale statului, Art. 48 nu poate avea aplicare.

De sigur chestiunea urmează a fi discutată.

Felul cum dispune Art. 48 obligă pe fiecare proprietar în parte de a sesiza comisiunea arbitrală pentru stabilirea chiriei prin rectificare.

În urma acestui fapt vor fi împovărate comisiunile arbitrale cu o muncă dificilă. Era cu mult mai practic, dacă legiuitorul dispunea stabilirea diferenței valutare cel puțin pentru termenele oficiale de plată în bloc și anume pentru 1 Mai, 1 August, 1 Noembrie, și Februarie:

Această dispoziție ar fi ușurat mult sarcina Comisiunilor arbitrale, fiindcă discutându-se contracte prelungite de lege, termenele de plată ale acestor contracte sunt oficiale.

Se cere ca comisiunile arbitrale să lucreze cu promptitudine și să accelereze stabilirea chiriilor prin rectificarea valutară.

Ignat Bartha
avocat din Cluj.

JURISPRUDENȚA

Curtea de Apel Timișoara. Camera de punere sub acuzare

Decizia din 17 Aprilie 1926.

Sesizarea corpurilor delictive, prin opozițiune cu ordonarea sequestrului penal de către judele instructor în regiunea de drept penal al Ardealului. Art. 34 și urmat pr. penală română. — Art. 492 și urmat pr. penală Maghiară. — Destincții — Textele din pr. penală maghiară rămase în vigoare în Ardeal și cele abrogate.

S'a luat în cercetare opozițiile, în termen legal făcute, de firma Fabriciei de covoare și țesături de decorații, prin avocatul Coloman Feld și de Ferdinand Grosszmann, prin avocatul Hugo Nagy, cu cererile întreg, sub No. 501—1926 și No. 509—1926, în contra ordonanței No. 64, din 26 Martie 1926 dată de Dl. Judecător de Instrucție al Cab. I. de pe lângă Trib. Timișoara:

În asistența reprezentantului Ministeriului Public s'a dat cetire de către grefier opozițiilor ordonanței opozate și celorlalte lucrări de la dosar.

Dl. Procuror a pus concluziuni pentru conexarea opozițiilor și apoi pentru admiterea lor, pe baza motivelor invocate de oponenți.

După aceasta, D-nii Procuror și Grefier s-au retras.

Camera deliberând: Asupra opozițiilor de față, văzând că ambele opoziții sunt în strânsă legătură, având același obiect, sunt întemeiate pe același motiv de drept și sunt îndreptate în contra aceleiași ordonanțe.

Dispune conexarea lor pentru a fi judecate prin una și aceeași deciziune.

Examinând apoi actele din dosarul cauzei, constată în fapt următoarele:

Parchetul Tribunalului Timișoara, prin rechizitoriile introductive No. 229 din 22 Ianuarie și 9 Martie 1926, deschide acțiune publică în contra lui Iacob Pollak și Iosefina Nagy, pentru crima de sustracțiune, prev. și ped. de art. 355, 356 și 358 c. p. și îi înaintază la instrucție pentru cercelări.

Sustracțiunea imputată constată în faptul că, preveniții primind dela diferite persoane covoare, în valoare de peste 150.000 lei pentru a le repara sau vinde, ei le puneau în gaj pe la diferite Bănci din Timișoara, contractând astfel împrumuturi, a căror bani și-i însușeau în folosul lor propriu.

Prin ordonanța No. 64 din 23 Ianuarie 1926 Dl. Jude-Instructor respinge cererea făcută de D. Gheringer și firma oponentă, de a se aplica un sechestru, pe covoarele puse în gaj de preveniți la Băncile: „Generală“, „Casa de schimb“ și Banca Pallas“, în contra căror bănci se făcuse reclamații pentru crima de fainuire, întru cât motivează Dl. Judecător în ordonanța sa, până la aceea dată nu erau indicii de culpabilitate în contra acestor bănci: D-sa dispune însă prin ordonanță, pe baza art. 169 pr. pen. mag., sesizarea și punerea sub pază judecătorească, a tuturor covoarelor puse de preveniți în gaj la bănci, sesisare pe care o execută prin poliție.

Prin ordonanța No. 64 din 22 Martie 1926, Dl. Jude-Instructor dispune din oficiu anularea ordonanței anterioare și declară covoarele sesizate libere de ori ce sesizare și la dispoziția băncilor respective.

Motivul pe care își bazează ordonanța sunt:

1. Că din instrucția urmată în cauză, nu rezultă nici un element care să invedereze comiterea vreunei crime sau delict, în sensul art. 370 al I și II. C. P. în sarcina băncilor.

2. Că nu s'a putut cu nimic evidenția bună știință a băncilor, asupra provenienței delictuoase a covoarelor.

3. Că din sustracție s'ar părea că faptul care ar putea fi imputabil băncilor, este contravenția prev. de art. 129 c. p. de contravenție;

4. Că conform art. 492 pr. pen. mag. sechestrul penal nu poate fi acordat de cât ca un accesoriu al unei crime sau delict.

Având în vedere cererea oponenților de a se reforma aceasta ordonanță și a se menține în vigoare ordonanța anterioară, pentru următoarele motive:

1. Părerea D-lui Jude-Instructor că nu s-ar putea imputa băncilor nici crimă sau un delict, este prematură și chiar dacă cum pretinde D-sa. nu li s-ar putea pune în sarcină de cât o contravenienție, achiziția făcută de ele este tot delictuoasă și ca atare sunt civilmente responsabile.

2. Vinovăția băncilor rezultă în mod evident, din faptul că au contractat cu prevenitul Polak, un simplu agent, fără avere și deci trebuia să cerceteze de unde posedă covoare, de așa mare preț și așa de multe.

Având în vedere și concluziunile orale puse de Dl. Procuror, pentru admiterea opozițiilor, pe baza motivelor invocate de oponenți.

Având în vedere că prin ordonanța No. 64, din 25 Ianuarie 1926, respingând cererea de sechestru penal a oponenților și ordonând sechestrarea covoarelor pe baza art. 169 pr. pen. mag., Dl. Jude instructor recunoaște implicit, că aceste obiecte sunt „produsul infracțiunii“ și ca atare nu pot fi de cât sesizate și păstrate, în conformitate cu acel text de lege.

Având în vedere că de și art. 169 pr. pen. mag., invocat în ordonanță, la acea dată era abrogat și in-

locuit cu art. 34 pr. pen. rom. (prin extinderea în Ardeal a dispozițiilor din proced. pen. rom.) aceasta eroare nu poate avea urmări grave, textul român citat permițând măsurile ordonate de judecător.

Având în vedere însă, că acest din urmă text de lege prescrie în mod imperativ magistratului instructor, de a pune mâna pe ori ce va părea un product al infracțiunii, cu un cuvânt pe toate câte ar putea servi la descoperirea adevărului.

Având în vedere că conform doctrinei, (vezi Garraud și Fauslin Helie Instr. Crim. constatări jud.), acest drept absolut al magistratului instructor, cât și această dispoziție imperativă a legii, sunt justificate prin necesitatea ce trebuie să o aibă acesta, de a avea la îndemână toate mijloacele posibile, pentru a putea face deplină lumină, descoperind adevărul, asupra unui fapt incriminat.

Că dar pentru a putea atinge mai sigur acest țel, s'a acordat magistratului instructor dreptul ilimitat așa zicând de a sesiza ori ce obiecte, cari sunt în relație cu faptul comis și cari prin natura lor pot deveni mijloace de probă, în mâna justiției.

Având în vedere că este lucru necontestat că acest caracter îl are prin excelență produsul infracțiunii.

Că așa dar, acesta în primul loc constituit un mijloc de dovada, motiv pentru care trebuie sesizat de justiție, stabilindu-i-se identitatea și luându-se măsuri legale, pentru a fi păstrat în așa mod în cât să nu poată fi schimbat sau să dispară, și numai în al doilea loc mai servește pentru despăgubirea părții vătămate.

Având în vedere că în speță, covoarele sustrate de preveniți dela diferite persoane și găjate la bănci, constituiesc evident produsul infracțiunii și aceasta indiferent de împrejurarea că băncile achizitoare au fost sau nu de bună credință.

Având în vedere că în ce privește buna lor credință, cât timp nu s'a dat în cauză o ordonanță definitivă, chestia nici nu poate fi pusă, fiind prematură.

Considerând că nici cu privire la proprietatea covoarelor magistratul instructor nu poate dispune, dat fiind faptul că calificarea instanțelor de trimetere este indicativă și nu atributivă de judecata, așa în cât instanțele de judecată sunt suverane a califica infracțiunea și ca atare tot lor le revine dreptul de a decide și asupra acestei din urmă chestiuni.

Considerând că față de cele mai sus expuse, ordonanța prin care Dl. Judeinstructor anulează din oficiu ordonanța anterioară și dispune eliberarea covoarelor sechestrate, este lipsită de ori ce bază legală și deci opozițiile fiind fondate urmează ca atare a se admite.

Pentru aceste considerente redactate de Dl. Consilier Ernest Ceur-Aslan.

Camera

In numele legii de acord cu concluziile orale ale Dlui Procuror General.

Decide

Admite opozițiile făcute de firma Fabricii de covoare și țesături de decoratii S. A. și de Desideriu Geiringer prin polițiile inreg. la No. 501 și 509/1926, în contra ordonanței No. 64, din 26 Martie 1926, dată de Dl. Judeinstructor, al cab. I., Trib. Timișoara. Reformează în totul acea ordonanță și în consecința menține în vigoare ordonanța No. 64, din 23 Ianuarie 1926, dată de același Judecător.

Data și pronunțată în ședința Camerei dela 17 Aprilie 1926.

Nota. Motivarea deciziei ce publicăm ca și soluția dată în speță de către Camera de acuzare de pe lângă Curtea de Apel din Timișoara, evidențiază cea ce am afirmat de atâtea ori — nevoia imperioasă a instanțelor superioare penale din Ardeal, să vegheze cât posibil la modul de aplicare a procedurii penale române în această regiune o parte de drept și procedură penală.

Fie din pricina lipsei de dispoziții tranzitorii din legea de organizare judecătorească unificată, care prin 4 articole (314, 315, 316, 320 leg. de org. jud.) extinde o parte din pr. pen. română pe întreg cuprinsul țării; fie prea succinta expunere de motive a acestei legi — fapt este că parchetele și judecătorii de instrucție din părțile Ardealului întâmpină dificultăți în aplicarea aci a părților extinse a pr. penale române.

Nu este permis bunăoară să nu se știe că art. 169 pr. p. maghiară nu mai este în vigoare aci. Și dacă nicăiri leguitorul român, atunci când a extins în Ardeal o parte din pr. penală română, n'a precizat cari anume texte din pr. penală maghiară, sunt scoase din vigoare, a arătat totuși în expunerea de motive amintită, cari sunt textele pr. p. române extinse cu adausul (art. 320 leg. de org. jud.) că se abrogă acele părți din procedurile penale și alte legi, ordonanțe și decreete, din Circ. Curților de Apel Brașov, Cernaufi, Cluj, Oradea-Mare, Timișoara și Târgu-Mureș, privitoare la funcționarea Ministerului public, judecătorii de instrucție și Camerele de punere sub acuzare în toate dispozițiile contrare legii de față, adică părți extinse din pr. penală română. Relativ la chestia articolelor modificate și abrogate pe cale de interpretare din pr. penală aflată în vigoare în Ardeal prin extinderea dispozițiilor din pr. pen. română, noi la pag. 13 și 14 din lucra-

rea. *Pr. penala română* adnotată am arătat că sunt:

I. Modificate.

Art. 1 și 2 complectat cu principiile din art. 13 și 21 p. p. r. și cu art. 2 și 3 din Legea pentru suprimarea funcțiunilor de Minister Public de pe lângă Judecătorii de Ocoale (M. O. din 11 Martie 1925).

Art. 4 complectat în sensul că în lipsa autorizării nu se poate da ordonanța judecătorului de instrucție (art. 129 și urm. p. p. r.) și nici fixa termenul dezbaterii în cazul când instanța a fost direct sesizată prin plângere (art. 61 al. 2 p. p. r.).

Art. 5 complectat cu art. 63 și 64 p. p. r.

Art. 13 modificat prin art. 7 p. p. r. care deși neextins în mod expres toluși în p. p. r. în părțile extinse se întrebuițează numai acele denumiri.

Art. 41 complectat cu art. 2 și 3 din Legea pentru suprimarea Funcțiilor de Minister Public — rămâne în vigoare în sensul că partea vătămată va dispune în mod absolut de acțiunea publică — retragerea plângerei sale trebuind să stingă procedura în orice fază a procesului.

Art. 46 modificat cât este necesar pentru a fi pus în concordanță cu art. 41 p. p. magh.

Art. 65 modificat prin art. 97 al. ult. p. p. r.

II. Abrogate.

Art. 11 al. 1 afară de partea care privește termenele ce curg în procedura premergătoare judecăței în fond.

Art. 12 al. 2 prin Legea relativ la majorarea amenzilor din 25 Martie 1923 (M. O. No. 279/923).

Art. 16, 17 și 25 prin art. 22, 23, 60 și 66 p. p. r. *Art. 33—36, 39, 42, 43, 44, 45, 46* prin art. 21 și 61 al. 2 urm. p. p. r., 44, 47 și 314, 320 Legea de organizare judecătorească.

Art. 51 al. 2 prin art. 66, 95 și urm. p. p. r. cari stabilesc principiul că instrucția e secretă.

Art. 52 prin art. 30, 60—67 și 137 p. p. r.

Art. 54 prin art. 95 p. p. r. și prin lipsa unei dispozițiuni exprese în art. 54.

Art. 62 și 63 prin 95 și urm. p. p. r.

Art. 82—102 (cap. VIII) prin art. 13—21, 22—45, 46—52 și 60—67 p. p. r. afară de art. 91 care rămâne în vigoare.

Art. 102—129 (cap. IX), 130—141 (cap. X), 141—168 (cap. XI), 169—191 (cap. XII), 192—224 (cap. XIII), 225—253 (cap. XIV) abrogate prin art. 53—138 p. p. r. în tot ceea ce privește modul de procedare al jude-

cătorului de instrucție sau a organelor judecătorești în legătură cu instrucția.

Art. 252—276 (cap. XV), abrogat prin art. 314 Legea de organizare judecătorească și art. 128—138, 212—245, 404 și urm. p. p. rom.

Art. 276—280 prin art. 60—67 și 128—138, 212—245 și urm. p. p. r.

Art. 281—284 prin 131—138 p. p. r.

Art. 302, 305, 307 și 311 se vor aplica în sensul Legii de org. jud. și p. p. r. relativ la procedura probatorie și forma jurământului înaintea jud. instrucției.

Art. 323, 325 conform principiul exercițiului act. publice de procuror și vătămat art. 21 și urm. p. p. r.

Art. 378, 379 și 380 înlocuite cu art. 94, 137, 245, 404, 412, 416 și urm. p. p. r. ce privește instrucția; rămase în vigoare în fața Tribunalului în cazurile art. 299, 300, 330 p. p. magh.

Art. 384, 385 numai ce privește atacul hotărârilor de fond rămân în vigoare.

Art. 444, 445, 472, 473 înlocuite prin art. 239 p. p. r. că instrucția se urmează contra tuturor celor absenți.

Art. 8 L. XXXIV/1897 înlocuit cu art. 212 și urm. p. p. r.

Art. 14—24 L. VII/913 aplicate conform disp. p. p. r. ce privește instrucția penală.

Recunoaștem că e foarte greu a aplica sau exclude texte de pr. penală într'o țară prin deduceri și interpretare. Dar ce putem face altceva decât să considerăm, că împrejurările și nevoia de unificare a unei legiuri penale românești ne obligă la un astfel de procedeu. Justiția trebuie să-și aibă aplicarea și țara are nevoie de eroismul și priceperea magistraților săi la care face apel și cu această ocazie.

O alte chestiune ce reesă din motivarea deciziei ce publicăm, pare a fi oarecum o confuzie ce nu e permis a se face între *corpurile delict* pe cari procurorul și judele instructor au îndatorirea să le sesizeze de la domiciliul infractorului sau de ori unde s'ar afla, în scopul stabilirii vinovației lui și între *obiectele* proprietatea infractorului și a căror sequestrare o poate cere de la judele instructor partea vătămată în condițiunile și scopul anume prevăzut de art. 492 și urm. pr. penală maghiară.

Ori dacă corpul delict ca și obiectul asupra căruia se poate ordona sechestrul penal se sesizează și ridică după aceleași reguli, diferența este foarte mare. Unul este

mobil rezultat al infracțiunii, proprietate a vătămatului, celalalt *proprietatea infractorului* poate fi și *imobil*.

Dacă instructorul poate cumpăni asupra admiterii sequestrului penal la cerere sau din oficiu, el este obligat a perchezitiona și a sesiza din oficiu corpul delict, probă în justiție.

O chestiune ce se poate ivi în concret în fața instanțelor de cercetare lucrând conform noii legi românești de pr. penală ar fi și aceea: dacă partea vătămată, care în urma plângerei făcute parchetului iar acesta trimitând afecerea pentru cercetări conf. art. 45 pr. p. judeului instructor, poate formula în fața acestuia și în aceasta fază, cerere de aplicarea sequestrului penal conf. art. 492 pr. penală maghiară.

Greutatea ar putea proveni din redactarea art. 492 pr. p. maghiară — text aflat în vigoare — care spune: *Dacă este neîndoelnic, că cel învinuit temeinic* etc. și este temere fondată că ascunderea averii sale frustrează posibilitatea realizării etc. și mai departe: sequestrul penal poate fi ordonat și de autoritatea polițienească, care efectuează cercetarea *prealabilă*.

Am admite cu greu ca judecătorul de instrucție când este sesizat cu cercetări *in rem* conf. art. 45 pr. p., când strânge doar informații și fără să se fi deschis de către procuror acțiune publică pentru un anumit fapt penal contra *cuius* și conf. unui anumit text penal, ar putea ordona sequestrul penal pe o avere a unui presupus infractor.

Dar dacă procurorul nu mai deschide acțiune publică contra celui bănuit în urma rezultatului cercetărilor? Apoi socotim, că expresia din art. 492 *invinuit temeinic*, trebuie înțeleasă în sensul că acel infractor este deja pus în urmărire printr'un rechizitor introductiv. Ce privește argumentul că și poliția poate ordona sequestrul penal în fața cercetărilor prealabile, sistemul este schimbat în urma introducerii textelor pr. p. române relative la puterea și atribuțiile ministrului public.

Ca o complectare a argumentelor deciziei ce adnotăm, care a explicat în parte confuzia din motivarea ordonanței 64 din 22 Martie 1926 a Judeului instrucției am mai avea de adăugat și următoarele:

Când Judele instructor scoate de sub seizare prin ordonanță corpurile delict *probă în justiție* — chiar dacă prin extraordinar s'ar admite aceasta — acele corpurile delict nu se pot încredința decât sub luare de dovadă

păgubiților — în speță persoanelor cari au încredințat covoarele infractorilor spre reparare sau vindere și după ce au fost recunoscute de păgubiți și infractori. În nici un caz băncilor unde au fost gajate, cari au a rămâne ori păgubite prin proprie lor neglijență ori a fi ulterior declarate vinovate, indiferent cum vor decide instanțele de fond.

Ori judele instructor își motivează ordonanța pe nevinovăția băncilor, ceea ce e de neînțeles, aceasta n'are nici o importanță față de datoria ca, corpurile delict să fie sesizate în interesul instrucției în mâinele ori cui s'ar găsi.

Obiectele fuseseră sesizate conf. art. 169 pr. p. magh. — rectificat bine de Camera de punere sub acuzare conf. art. 35 și următ. pr. p. rom. — de către judele instructor prin ordonanța sa din 23 Ianuarie 1926. Ori în motivarea ordonanței de scoatere de sub seizare același jude instructor se bazează pe art. 492 pr. p. magh. dela sequestrul penal — de unde apare evidentă confuzie pe care magistratul o face în speță între covoarele corpurile delict, ce trebuie sesizate ca atare și între aceleași obiecte, care nu constituiesc proprietatea infractorilor și deci nu se putea cere instituirea asupra lor a unui sequestru penal.

Din cele ce preced se poate vedea de câtă iscusință, răbdare și pregătire are nevoie un bun judecător de instrucție, calități pe care nu-și le apropie decât prin trudă și studiu, altfel făcându-se imposibilă aplicarea exactă a legiilor țării. V. M. D.

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație

Tribunale

Copii natural. Pensiune alimentară. Dacă se poate plăti avocatului sau trebuie plătit direct tuturului? Nici un text de lege nu se opune ca pensia alimentară convenită mamei pentru întreținerea copilului său natural nu poate să fie plătită în mâinele avocatului reclamantei, ci trebuie să fie plătită direct tuturului minorului. (Jud. Târgul Săcuiesc cart. jud. 2915—924 și Trib. Sf. Gheorghe prin sent. Ca 206—925. Preș. Măgureanu, raport. Modest Gafencu.)

Acțiune pentru radierea unei intabulări. Excepțiunea că reclamanta nu este legal reprezentată prin jurisconsultul judeșului. Art. 115. Legea XXII/86 și 180 pct. 5 pr. civ. ard. Litispendența. Condițiuni. Art. 147 pct. 1 și 180 pct. 6 pr. civ. ard. Deși potrivit art. 180 pct. 6 pr. civ. ardeleană se poate ridica excepțiunea dilatorie întemeiată pe motivul că una din părțile litigante nu posedă capacitatea de a sta

în instanță, ori că reprezentantul său legal nu e îndrituit a o reprezenta, însă, în speță, reprezentantul legal al reclamantei fiind îndrituit la aceasta și însușindu-și acțiunea, nu se poate considera acțiunea intentată ca nulă.

Alăta timp cât juriconsullul județului a compărut în timp util ca reprezentant al reclamantei și și-a însușit cuprinsul acțiunii făcut de avocatul Statului, lucrarea acestui din urmă nu poate fi privită decât ca o gestiune de afaceri, întreprinsă în numele Ministerului de Instrucție și în baza ordinului acestuia, deci un act de autoritate al cărui legalitate nu se poate discuta pe această cale în proces.

Prin urmare, constatându-se în fapt că la data intentării acțiunii reclamanta, prin reprezentantul ei legal, deși avea cunoștință de radierea intabulării făcută în favoarea părâtei, totuși nu a intervenit să restabilească statu quo ante, intervenția avocatului statului pentru intentarea acțiunii în anulare a intabulării este legală, iar prezența în instanță a juriconsullului județului, potrivit art. 115 din legea XXII (1886) magh. este legală.

2. Asupra excepțiunii de litispendență, potrivit art. 147 pct. 1 pr. civ. ard. și 180 pct. 5, ca să existe litispendență se cere să fie vorba de 2 procese, între aceleași părți și la instanțe diferite și asupra aceluiași drept.

Or, în speță, nu s'a dovedit cu nimica că mai există și alt proces între părâtă și reclamantă pentru predarea în posesie a imobilelor din acțiune, căci recursul făcut contra hotărârei jud. oc. Georgheni No. 1816/924 la acest trib., secția cărții funduare, nu poate fi considerat ca un proces, fiindcă procedura de carte funduară ca: înscrieri, intabulări, rectificări, radieri, etc., este o procedură grațioasă; și afară de aceasta procedura de carte funduară invocată de părâtă nu privește pe reclamantă, diferendul fiind între părâtă și revizorul școlar Ciuc.

Deci, nici excepțiunea de litispendență nu este întemeiată. (Trib. Mercurea Ciucului, sent. C 433—8—925 din 16 Noemb. 1925. Preș. D. Ștefănescu, jud. și redact. sent.)

...

Substituțiune fideicomisară. Cum se întreprinde substituțiunea exprimată în mod îndoelnic? Când avem substituțiune fideicomisară expres sau tacită? Când se declară de stinsă substituțiunea fideicomisară. (Art. 610, 611, 612, 614, 615, 774 și 765 c. civ. austriac). Legiuitorul prin art. 614 C. C. A. a hotărât că substituțiunea exprimată în mod îndoelnic să se interpreteze de regulă în sensul ca să mărginească cât mai puțin libertatea moștenitorului prim; dar când nu este nici o îndoială asupra voinței defunctei, când tocmai din contră testatorul printr'un șir întreg de fraze motivează și exprimă voința sa bine determinată și complet neîndoioasă asupra succesiunii sale, atunci substituțiunea nu poate fi socotită decât ca validă,

Numai atunci, când nu mai rămâne nici unul din moștenitorii substituți chemați la succesiune, se declară de stinsă substituțiunea fideicomisară. (Sent. No. C. 815—4 1925 a Trib. Sibiu. Președința d-lui St. Praporgescu, prim-președinte. C. J. 4—926)

...

Cerere reconvențională. Până când se poate ridica o cerere reconvențională. — Judecarea ei si-

multan cu acțiunea principală. (Art. 181. 232 și 378 pr. civilă). I. Cererea reconvențională se poate ridica până la închiderea desbaterei antemergătoare ședinței finale. (Art. 189 pr. civ.)

II. Cererea reconvențională se judecă simultan cu acțiunea reclamantului și se va rezolvi prin una și aceeași sentință întru-cât sunt date condițiunile prevăzute de art. 199 pr. civ. (că adică pretenția ce formează obiectul cererei reconvenționale stă în legătură cu aceia din acțiunea reclamantului său obiectul acțiunilor este identic, în fine dacă dreptul valorificat prin cererea reconvențională poate servi și de apărare față de acțiune d. ex. prin compensațiune; iar întrucât aceste condițiuni nu subzistă aceia va avea de urmare că cererea reconvențională se va desbate separat. (Art. 232 pr. civ.) și se va judeca separat prin sentința finală separată (Art. 187 pr. civ.) (Trib. Sibiu n. c. 2485—924).

Curți de Apel

Contestație. (Recurs.) Onorariu membrilor Judecătoria de arbitri. Obligațiunea solidară a reclamantului și părâtului la plata acestui onorar. Pentru serviciile prestate, membrii comisiunii de arbitri au drept nelăgăduit la un onorariu proporțional cu natura și importanța cauzei, cu prestațiunile și timpul pierdut.

Când atât reclamantul cât și părâtul, pentru tranșarea neînțelegerilor ivite, au recurs și au consimțit a fi judecate de comisiunea de arbitri, a cărei compunere au prin aceasta ambele părți în comun au garantat plata onorariului ce s'ar stabili de comisiune pentru serviciile ce membrii comisiunii le va presta în favoarea părților, — și deci obligarea părților în mod solidar la plata onorariului, — ca în speță, — este legitimată. (C. Apel Tg.-Mureș N. C. I. 86/924.)

Când suma dată de cineva ca anticipație în executarea unui contract are a se socoti ca avans și nu ca arvună. În lipsa unei expresiuni clare, care să arăte lămurit intențiunea părților, judecătoria nu sunt legași a ține seamă de înțelesul literal al cuvintelor întrebuințate, ci urmează după caz, a cerceta intențiunea părților, dând contractului înțelesul care să satisfacă uzanțelor unor cinstite relațiuni. (Art. 914 c. civ. austriac).

Interpretând voința părților potrivit raportului ce ele au înțeles a lega la facerea convențiunii și întrucât pe de o parte din acte se stabilește, că la caz de neîndeplinire la termen a obligațiunii din partea părâtului, s'a stipulat expres urmările neexecutării fără a se prevedea restituirea dublă a sumei de 7000 lei, iar pe de altă parte constatându-se că însăși părâtul la prima instanță prin scriptul său pregătitor recunoaște să suma de 7000 lei este avans asupra prețului vânzării, iar nu arvună, — Curtea a trebuit să constate, că în cauză este vorba de un avans asupra prețului vânzării celor 1000 urme cubici de lemne, și ca atare reclamantul nu are drept a pretinde îndoit această sumă (de 7000 lei) dela părât. (C. Apel Tg.-Mureș N. C. I. III/III/924 Pres. Bârsan).

Recurs contra încheerii Tribunalului prin care s'a încuviințat execuția de asigurare. Inadmisibilitatea execuției de asigurare cerută în baza unui extras din cărțile comerciale ale părții. Reformarea încheerii Tribunalului. Art. 50 din legea LIV 1912, cere care cu cel ce solicită execuția asigurătoare să dovedea că

cu act autentic sau act sub semnătură privată, dresat conform art. 317 pr. civ., — proveniența, cantitatea și scadența creanței sale precum și să facă dovada probabilității pericolului.

Că, din actele anexate de reclamant, — la cererea de execuție de asigurare și anume extrasul comercial din cărțile sale și certificatul de pericol, se constată numai proveniența creanței și pericolul, — dar cantitatea rămâne a se constata în procesul intentat, iar scadența nu a fost și nici nu putea fi fixată.

Că deci, creanța (extras după registrele comerciale) pe baza căreia s'a încuviințat sechestrul asigurător în cauză, de Tribunal, — neîntrunind condițiile — cantitate și scadență, — cerute în suscitatul text, ca sumare. Curtea a trebuit să reformeze încheierea Tribunalului (Sighișoara), execuția de asigurare nefiind admisibilă pe baza unui asemenea titlu. Curtea de Apel Brașov, secția I. No. C. 247/11 1026. Președ. I. Poșoiu.

* * *

Prescripție Accident de persoane. Acțiune în despăgubiri. În ce termen se prescrie. Dacă cererea fiind adresată unei autorități administrative poate întrerupe cursul prescripției. Interpretarea ordonanței Cons. Dirigent 14474 din 919. Art. 7 și 37 legea ungară din 1847 (XVII). În fapt: Pârâta ridică excepția înaintea instanței apelative că drepturile la acțiune a reclamantului s'a prescris, fiindcă accidentul s'a întâmplat la 6 Sept. 1917, iar acțiunea de despăgubiri s'a intentat la 6 Iunie 1922.

În drept: Potrivit par. 9 al legii XVIII din 1874 dreptul de a intenta acțiunea în despăgubire, derivând dintr'un accident suferit la C. F., se prescrie în timp de trei ani, dela data accidentului, iar potrivit par. 7 și 2 al aceleiași legi, cad în atribuțiunea Tribunalului competent de a face această constatare.

Prin urmare, în speță acțiunea fiind intentată înaintea Trib. competent după trei ani dela producerea accidentului, ea este prescrisă, și faptul ca reclamantul a cerut despăgubiri dela pârâtă încă din 1920, printr'o cerere adresată direct autorității C. F., care nu era compentă să se pronunțe asupra ei, aceasta nu a întrerupt cursul prescripției, care nu putea fi întreruptă legal decât printr'o acțiune intentată direct Trib. competent, potrivit normelor par. ultim 7 al legii din 1874.

Deasemenea nu a întrerupt cursul prescripției nici ordonanța nr. 14.474 din 919 a Resortului Justiției din 6 Noembrie 1919, care dispunea numai suspendarea judecării acțiunilor de atare natură, nu și intentarea lor în fața instanțelor competente. (C. A. Tg. Mures, C. I, 1670. 16 din 1924 din 17 Iunie 1925. Preș. Dr. Aurel Bersan. . . .

Turburare de posesiune și recunoaștere de drept de servitute. Omiterea instanței de fond a se pronunța asupra unui cap de cerere. Art. 579 pr. civ. Casare. Considerente. Din conținutul acțiunii se constata, neîndoelnic, ca reclamantul se plânge, că pârâtul a folosit până în primăvara anului 1924, drumul, ce trece peste proprietatea pârâtului; iar acesta a împiedecat trecerea, prin fecerea unui șanț, și astfel, cere pe de o parte, ca pârâtul să se rețină dela tulburarea folosinței trecerei; și de altă parte, ca pârâtul să fie obligat, să tolereze reclamantului, în viitor dreptul de trecere.

Că dar aceasta acțiune, este atât o acțiune în repoziție sumară (posesorie); cât și o acțiune cu recunoașterea unui drept de servitute de trecere (confessorie).

Având în vedere, că Tribunalul, prin sentința sa, adoptând în totul motivele sentinței primei instanțe — fără nici o adăogire — se pronunță numai asupra acțiunii posesorie, stabilind în fapt, pe baza probelor administrate, că reclamantul a folosit permanent și neturburat, drumul din litigiu, din anul 1919, iar pârâtul, prin săparea șanțului a comis turburarea, și nimănui nu-i este permis să turbure posesia cuiva, ori care ar fi natura ei.

În același timp, Tribunalul respinge pârâtului proba cu martori cerută, spre a stabili, că pe terenul său nu a fost niciodată drum, motivând în sentința atacată, că în acțiunea pentru repoziție sumară nu se poate dovedi o stare de drept; și omite complet, de a se pronunța asupra cererii referitoare la recunoașterea dreptului de servitute de trecere.

Considerând, că conform art. 579 C. pr. civ. într'o acțiune pentru repoziție sumară, oricare dintre părți, poate intenta proces și în privința dreptului, iar instanța de fond este obligată să judece și să se pronunțe asupra ambelor cereri, fie printr'o singură sentință, tranșând în întregime procesul părților; fie în prealabil, să soluționeze, prin sentință parțială, acțiunea posesorie; rămânând ca ulterior a se pronunța și asupra dreptului, prin sentință finală.

Când Tribunalul omite să se pronunțe asupra existenței dreptului de servitute, pusă formal în discuție, prin cererile conținute în acțiune, și asupra cărora, pârâtul, în mod expres, înaintea ambelor instanțe de fond, a cerut ca aceste două chestiuni să fie soluționate, neînțelegând pârâtul să consimță la dezistarea reclamantului dela acest cap de cerere, prin aceasta, instanța de fond a violat dreptul formal, căci odată ce litigiul a fost angajat, atât asupra posesorului, cât și asupra petiționarului, iar probele ordonate, în ambele direcții, Tribunalul era obligat, conform citatului text de lege să soluționeze litigiul în întregime, neputând, sub nici o formă, dijunge cauzele, fără a enunța părților o atare dispoziție, spre a nu fi acestea surprinse și ca ele să poată uza la timp util, de mijloacele legale de apărare.

Considerând că, în acțiunea pentru repoziție sumară, în care plângerea consta în turburarea exercițiului dreptului de trecere, este esențial a fi dovedit, că trecerea reclamantului pe teritoriul proprietate a pârâtului, s'a exercitat, cu scopul de a dobândi servitutea de trecere, cu știința și tolerarea proprietarului; — iar asupra acestui fapt, sentința este lipsită de orice constatare și de orice motivare; și de altă parte, proba cu martori cerută de pârât a se stabili că nici odată, pe acolo, nu a existat drum, și că deci nu a putut fi vorba de exercițiul vreunui drept de servitute, era o probă esențială, fiind de natura a caracteriza folosința a celui drum, și a exercițiului trecerei iar instanța de fond, înlăturându-o a violat dreptul material, făcând o greșită aplicare a principiilor de drept, în aceasta materie.

Că astfel fiind, Curtea în baza art. 534 pr. civ., a trebuit să caseze sentința Tribunalului, urmând a judeca din nou cauza, stabilind, cu paza regulilor de procedură, starea de fapt, pronunțându-se și asupra cererii referitoare la recunoașterea dreptului de proprietate.

Dispozițiunea referitoare la stabilirea cheltuielilor de judecată se bazează pe art. 543 C. pr. civ. (Curtea de Apel Cluj, Dec. N. C. I. 2473-925 raportor Ulvianu).

Art. 418 c. p. din Ardeal. Elemente. Faptul de a arunca obiectele de mâncare cum ar fi slănină, pâine etc. dintr-o cărușă și când nu se constată că s'a distrus o parte din ele sau s'ar fi deteriorat vreun lucru material, nu intrușe în drept elementele infracțiunii prev. de art. 418 c. p. maghiar. (C. Apel Cluj Dec. no. 235/8/826.)

MATERIAL PENRU UNIFICAREA LEGISLATIVA

Reconstituirea cărților funduare în Bucovina *)

Cărțile funduare au fost introduse în Bucovina în virtutea legii din 8 Martie 1873 f. l. provinciale Nr. 95.

Normele după cari urmează a fi organizate și conduse cărțile funduare au fost fixate prin legea funduară generală din 25 Iulie 1871 f. l. i. Nr. 95.

Nu este aci locul de a face istoricul asupra originii și dezvoltării instituției cărților funduare; primele instituții similare cărților funduare de astăzi le găsim la Egipteni unde existau cadastre cu privire la proprietatea terenurilor inundabile a fluviului „Nil”. Iar primele cărți funduare în forma actuală le găsim în țările locuite de germani adevărat în Germania cât și în Austria.

Importanța cărților funduare este recunoscută în teorie și practică, căci cărțile funduare asigură regulata circulațiune a bunurilor imobiliare și inspiră prin aceasta încrederea necesară.

Concepția de drept a populației din Bucovina, în special cea a țărănilor este pătrunsă de foloasele cărților funduare în așa fel, că nimeni nu se simte sigur cu proprietatea sa imobilă, dacă aceasta nu este înscrisă în cărțile funduare.

Țărănimea împroprietărită prin legea pentru reforma agrară nu dă crezământ împroprietăririi, dacă aceasta nu este înscrisă în cărțile funduare.

În decursul războiului mondial au fost distruse

*) Motivele, cari m'au determinat să mă ocup cu chestiunea reconstituirii cărților funduare din Bucovina le-am lămurit în mod exact în textul lucrării. Lipsa unei părți considerabile din cărțile funduare și urmările dăunătoare populației din Bucovina m'au îndemnat ca să intervin imediat dela începutul anului 1919 la domniul ministrii de Justiție, ca să pună capăt unei situații, pe cât de insuportabile, atât și de păgubitoare populației din Bucovina. Măsurile necesare puteau fi cu atât mai ușor luate, întrucât am făcut propunerea ca cheltuielile reconstituirii să fie suportate de părțile interesate și nu de stat.

În fine, au fost întocmit dispozițiunile art. 66 al legii de unificare publicate în Monitorul Oficial Nr. 108 din 19 Mai 1925. Regulamentul întocmit pe baza acestor dispozițiuni este însă incomplet și defectuos, ceea ce voi documenta într'un articol separat.

Articolul prezent are scopul să lămurească exact pe domniul magistrați, cari vor fi ocupați cu reconstituirea cărților funduare. Dacă acest studiu va deștepta interesul domnilor juristi precum și a populației din Vechiul Regat și Besarabia pentru instituțiunea cărților funduare cu siguranță voi fi atins scopul intenționat.

Am întrebuițat la întocmirea acestui studiu pe lângă legile în vigoare și opurile:

1. Dr. Karl Schimkowsky: das allgemeine Grundbuchgesetz.
2. Dr. Heinrich Bartsch: das Österreichische allgemeine Grundbuchgesetz.
3. Profesor Dr. Anton Randa: Besitz.
4. Profesor Dr. Anton Randa: Eigentum.

Dr. V. B.

în Bucovina pe lângă alte valori imense și o mare parte din cărțile funduare. Lipsa acestora aduce păgube populației.

Nu mai pentru a evidenția cele mai marcante urmări observăm că proprietarul care vrea să-și refacă casa sau gospodăria nu poate uza de creditul ipotecar, deasemenea și comerciantul a cărui imobil nu e introdus în cărțile funduare nu găsește creditul necesar operațiunilor sale comerciale, și că cetățeanul, care dorește să asigure viitorul copiilor săi nu o poate face din cauza lipsei cărților funduare.

Mai adaugăm că regulata ținare a cărților funduare reduce simțitor procesele referitoare la imobile.

Importanța cărților funduare pentru populația din Bucovina reclamă reconstituirea cât mai grabnică a cărților funduare distruse în cursul războiului mondial.

Indemnat de interesele populației din Bucovina, precum și de îndatoririle care-mi incumbă, am înaintat încă în anul 1919 Ministerului Justiției, după cercetări făcute cu deamănuntul la tribunalele și judecătoriile din Bucovina un raport detaliat asupra situației actuale a cărților funduare din Bucovina în care am stabilit numărul corpurilor tabulare care lipsesc și făcând un calcul asupra cheltuielilor necesare am indicat mijlocul cel mai eficace pentru reconstituirea cărților funduare conform legilor în vigoare.

Pentru a ne da seama de mărimea lucrărilor acestei operațiuni voi arată datele precise stabilite prin cercetările menționate.

Cărțile funduare la judecătoriile din Gura-Homurului, Seletin, Solca și Vijnța au fost complet distruse; iar la tribunalele Cernăuți, Suceava precum și la judecătoriile Sirete, Coțmani, Ciudei, Suceava, Rădăuși, Cernăuți, Zastavna, Boian și Sadagura lipsesc ele în parte, și anume la Siret, Coțmani, Ciudei, Boian și Sadagura în număr mai mare, iar la celelalte în număr mai mic.

După mărimea circumscripțiilor judecătoriilor menționate se poate calcula numărul cărților funduare care au fost complet distruse și anume:

1. la judecătoria Gura-Homurului vr'o 26.000,
2. la judecătoria Seletin vr'o 25.000,
3. la judecătoria Solca vr'o 21.000,
4. la judecătoria Vijnța vr'o 48.900.

În locurile în care corpurile tabulare au fost distruse numai în parte lipsurile constatate sunt următoarele:

5. la Tribunalul Cernăuți 4661,
6. la Tribunalul Suceava 6,
7. la judecătoria Suceava 4858,
8. la judecătoria Cernăuți 2676,
9. la judecătoria Boian 1842,
10. la judecătoria Ciudei 12.340,
11. la judecătoria Coțmani 6990,
12. la judecătoria Rădăuși 2912,
13. la judecătoria Sadagura 1076,
14. la judecătoria Vășcăuși 100,
15. la judecătoria Zastavna 3010.

În total lipsesc cărțile funduare pentru 159.261 corpuri tabulare cari au fost distruse în cursul războiului mondial. Pe lângă aceste corpuri tabulare distruse vor trebui să se întocmească noi corpuri tabulare pentru terenurile expropriate în urma reformei agrare pentru Bucovina.

Pe urma acestei operațiuni se poate calcula că vor trebui formate aproximativ 40-50.000 de corpuri tabulare noi, așa că totalul corpurilor tabulare cari

se vor fi reconstituit în cărțile funduare va atinge cam suma de 200:000.

Această lucrare fiind foarte vastă va reclama și cheltueli mari.

Înainte de a explica lucrările și a indica suma cheltuelilor necesare reconstituirii cărților funduare din Bucovina, fără îndoială că trebuie stabilit în sarcina cui vor cădea aceste cheltueli considerabile.

Legea pentru întocmirea cărților funduare în Bucovina din 8 Martie 1873 f. l. provinciale Nr. 23 dispune prin § 41 că proprietarii imobilelor care vor fi de introdus în cărțile funduare nu pot fi siliți să suporte cheltuelile pentru întocmirea cărților funciare. Comunele vor pune la dispoziție localurile necesare comisarilor însărcinați cu întocmirea acestor cărți, le vor întreține în bunăstare, le vor încălzi și vor îngriji de personalul necesar.

Nu este just a obliga cetățenii din Vechiul Regat sau pe cei din celelalte provincii alipite să contribuie la reconstituirea unei instituții, care deși necontestat utile, sunt totuși particulare Bucovinei.

Dreptatea este numai un act de dreptate ca populația din Bucovina să suporte cheltuelile necesare reconstituirii cărților funciare putându-se cere numai că „hărțile cadastrale” pentru provincia Bucovina să fie gratuit puse la dispoziție de Direcțiunea generală a cadastrului.

Cu această ocaziune în să relev că Bucovina are 332 de comune cadastrale separate care cuprind cătune și atinențe etc.

Suprafața acestor comune este de 1.144.124 de ha. Ultima măsurare integrală a terenului din Bucovina s'a făcut în anii 1854—1857 și rezultatul acestei măsurări a fost fixat în 6244 hărți întregi și 285 jumătăți de hărți.

Având în vedere că la Direcția generală a cadastrului din Viena se aflau clișeele, operatele de triunghiulare făcute în anii 1818—1820 precum și exemplarele oficiale ale hărților pentru comunele din Bucovina, am făcut Ministerului Agriculturii și Domeniilor propunerea să înceapă tratative cu Guvernul austriac pentru a aduce în țară materialele menționate.

Ministrul Agriculturii și al Domeniilor Alexandru Constantinescu apreciind exact importanța netăgăduită a acestor operate, m'a autorizat să conduc tratativele cu Guvernul austriac, să iau în primire materialul referitor la catastrarea Bucovinei compus din clișee, operate higonometrice, hărți cadastrale pentru comunele din Bucovina, deasemenea m'a autorizat să tratez furnizarea hărților cadastrale ale Bucovinei cu Institutul litografic din Viena.

În baza acestei autorizațiuni și mulțumită bunăvoinței autorităților austriace au fost aduse în țară.

1. Operatele asupra triunghiurii Bucovinei executate în anii 1818—1820 referitoare la măsurarea de bază, calcularea rețelei trigonometrice, a distanței punctelor trigonometrice.

2. Exemplarele oficiale a 4844 hărți întregi și 180 jumătăți de hărți pentru comunele din Bucovina; pe când clișeele de metal și piatră au rămas încă în Viena până ce va fi rambursat prețul materialului brut întrebuințat pentru clișee conform deciziunii conferinței Ambasadorilor din Paris.

Cheltuelile necesare acestei acțiuni au fost suportate de Ministerul Agriculturii și Domeniilor.

Operatele și hărțile menționate au fost date în seama conducătorului oficiului cadastral din Cernăuți.

În ce privește furnizarea hărților cadastrale, reprezentantul institutului cartografic din Viena a declarat că Guvernul austriac este fără îndoială dispus să încheie o convenție pentru furnizarea acestor hărți intenționând ca convențiunea proiectată în această direcție cu Polonia să servească drept model și pentru convenția cu România.

Nu știu dacă Direcțiunea generală a cadastrului a condus tratative în această direcție cu Guvernul austriac.

Legile în vigoare privitoare la procedeul întocmirii, completării și rectificării cărților funciare sunt următoarele:

1. Legea fonciară generală din 25 Iulie 1871 f. l. i. Nr. 95.

2. Regulamentul legii fonciare generale, ordonanța Ministerului Justiției din 12 Ianuarie 1872 f. l. i. Nr. 5.

3. Legea din 25 Iulie 1871 f. l. i. Nr. 96 privitoare la procedeul de rectificare, de întocmire, de completare, reconstituire sau schimbare a cărților funciare sau miniere.

4. Legea din 8 Martie 1873 f. l. provinciale Nr. 23 referitoare la întocmirea cărților fonciare și organizarea lor internă.

5. Regulamentul din 8 Mai 1873 f. l. provinciale Nr. 26 la legea menționată sub 4.

6. Legea din 11 Decembrie 1906 f. l. i. Nr. 246 privitoare la rectificarea cărților fonciare în vigoare pentru Bucovina.

7. Regulamentul din 11 Octombrie 1907 f. l. i. No. 243 privitoare la legea menționată sub 6.

8. Lămuririle date de Ministerul Justiției la legea din 11 Decembrie 1906 f. l. i. No. 246 prin ordonanța din 17 Februarie 1912 No. No. 26527 din 11.

9. În fine art. 66 al legii privitoare la unificarea unor dispozițiuni de procedură civilă publicată în Mon. Of. No. 108 din 19 Mai 1925.

Din cercetările exact făcute asupra lipsei cărților funciare rezultă:

I. Că cărțile funciare trebuie din nou întocmite în circumscripțiile judecătorilor Gura-humorului, Seletin și Vijnița.

II. Că ele trebuie numai completate și rectificate în circumscripțiile celorlalte instanțe judecătorești din Bucovina.

Art. 66 al legii menționate sub No. 9 dispune, că reconstituirea cărților funciare se va face de șeful instanței respective sub direcțiunea și supravegherea prim-președințelor și președinților de tribunale și că cheltuelile se vor putea acoperi prin cotizațiunile părților interesate, urmând ca cotizațiunile să fie stabilite de Ministerul Justiției prin regulament.

Din aceste dispozițiuni rezultă că Domnul Ministru al Justiției a recunoscut importanța chestiunii ridicate de mine și recunoștința populațiunii din Bucovina către Dsa va fi binemeritată dacă va dispune întocmirea de urgență a regulamentului indicat în alin. 2 al art. 66 din legea citată prin care se vor fixa cotizațiunile părților interesate pentru acoperirea cheltuelilor necesare reconstituirii cărților funciare.*)

Totodată trebuie să accentuez că întocmirea resp. reconstituirea cărților funciare trebuie să servească îmbunătățirii sistemului tabular; în consecință întoc-

*) Regulamentul prevăzut a fost publicat. Într'un viitor articol vom arăta că acest regulament este incomplet și în mare parte greșit.

mirea resp. reconstituirea cărților funduare urmează a fi făcută din oficiu și fără a fi cerute de părți.

Pentru aceasta regulamentul trebuie să prevadă încasarea forțată a cotizațiilor cari vor trebui să fie fixate prin regulament.

Întocmirea acestui regulament nu poate întâmpina greutăți, întrucât afară de fixarea cotizațiilor vor fi de luat în general numai dispozițiuni de ordine și de supraveghere a lucrărilor, fiind că lucrările trebuie să fie uniforme în toate circumscripțiile instanțelor judecătorești din Bucovina pentru a nu reduce altfel valoarea cărților funciare.

Chiar în aceasta ordine de idei țin să accentuez că numai controlul exercitat de Curtea de Apel din Cernăuț poate garanta exactitatea și uniformitatea lucrărilor.

De altfel ordinea, modul și mersul lucrărilor sunt exact precizate în legile și ordonanțele menționate în vigoare în Bucovina.

Cea mai mică abatere dela dispozițiunile fixate în aceste legi și ordonanțe ar fi greșită, căci ea ar zdruncina tot sistemul atât de bine chibzuit pus în aplicare.

Am calculat cheltuelile necesare reconstituirii cărților funciare în mod cât se poate de exact și am înaintat rezultatul cu raportul din 6 Noemvrie 1920 Prez. 2094—19/20 Ministerului Justiției.

Pentru a calcula aproximativ suma cheltuelilor necesare și pentru a fixa în consecință cotizațiunile părților interesate, trebuie ținut seama de cheltuelile de material și de cheltuelile de personal, cari bine înțeles sunt acum și vor fi în viitor mai mari decât cele induse în raportul menționat fiindcă pe urma devalorizării valutei noastre, prețurile materialelor au fost simțitor sporite, iar pe de altă parte însă și diurnele judecătorilor, grefierilor, inginerilor hotarnici precum și ale oamenilor de serviciu vor trebui majorate în mod corespunzător.

Cheltuelile de material sunt aproximativ următoarele:

1. Sunt necesare, după cum am arătat 6244 de copii de hârți cadastrale întregi și 285 de copii de jumătăți de hârți costa de prezent — în Austria era costul acestor copii incluse ajustarea, numerotarea parcelelor și rectificările necesare prin tarife fixat și ar fi alins suma de 850.000 Lei — aproximativ între un milion și jumătate până la două milioane.

Pentru a nu evalum cheltuelile prea redus calculaz suma maxima la anume suma de Lei 2.000.000

2. Sunt necesare aproximativ 400.000 foi tabulare, din hârtie de câpă rezistentă formatul 47/30, cari împreună cu cheltuelile tiparului vor costa aproximativ cam 2 Lei de coală, ceea ce ar face laolaltă suma de Lei 800.000.

3. Pentru hârtia necesară pentru procesele verbale, citațiuni și celelalte imprimare precum și pentru registrele necesare aproximativ Lei 500.000.

4. Cum am accentuat sunt necesari pentru executarea lucrărilor 14 judecători, 14 grefieri și cel puțin 9 ingineri hotarnici — din aceștia pentru circumscripțiile judecătorilor în cari a fost complet distruse cărțile funciare — iar 5 pentru celelalte judecători; și anume câte un inginer hotarnic pentru două judecători.

În interesul serviciului trebuie să fie acest personal va fi cât se poate de bine retribuit pentru a-l

interesa la bunul mers al lucrărilor și accelerarea lor cât posibilă.

Ca retribuție cred potrivită o diurnă de Lei 7000 lunar pentru judecătorii și inginerii hotarnici și de Lei 3000 lunar pentru grefieri.

Adaug că atât judecătorii și grefierii precum și inginerii hotar nici vor avea să justifice în însemnări speciale — prevăzute de ordonanțele în vigoare — care anume lucrări au executat în fiecare zi, că bine înțeles ori și care neglijență va avea drept urmare reținerea diurnelor pentru timpul neutilizat corect și neglijențele repetate vor trebui sancționate prin dimiterea celui vinovat din serviciul acesta.

Judecătorii, grefierii și inginerii hotarnici vor trebui să conducă lucrările cam de 6 luni — în timpul favorabil Aprilie—Noemvrie — afară de locurile de serviciu, urmând ca în celelalte 6 luni să execute lucrări preparatorii și să absolve concediile de recreare prevăzute de lege. Socotind cheltuelile necesitate pentru plata diurnei judecătorilor, ruginerilor hotarnici și grefierilor și anume:

14 Judecători	à 7000 Lei lunar	Lei 98000
9 Ingineri	à 7000 Lei lunar	Lei 63000
14 Grefieri	à 3000 Lei lunar	Lei 42000
		Lei 203000

face pe timp de 6 luni o sumă totală de Lei 1,218.000.

Pentru celelalte 6 luni atât judecătorii și inginerii hotarnici precum și grefierii vor primi numai jumătate din diurnele susmenționate, anume judecătorii și inginerii hotarnici à Lei 3500, Grefierii à Lei 1500, așa că totalul cheltuelilor pentru aceste șase luni va fi numai de Lei 609.000.

5. E necesar să se numească inspector general care să conducă lucrurile sub controlul suprem al Curții de Apel de acord cu președinții tribunalelor.

Acest inspector general se va putea alege din magistrații puși în retragere fiind că e nevoie de o persoană potrivită care să-și dedice tot timpul și toate puterile acestei opere de mare însemnătate.

Acest inspector general să primească o diurnă de Lei 12.000 lunar plus cheltuelile de deplasare; în Lei 180.000 pe an.

Așa dar cheltuelile pe material ating suma de Lei 3.300.000 eventual maximum de Lei 3.500.000.

Cheltuelile de personal pe an revinta Lei 2.332.000 sau pe 4 ani Lei 9.288.000 în total Lei 12.588.000 sau sau cel mult Lei 13.000.000.

Noi calcule și cheltuelile neprevăzute, ce vor putea surveni prin scumpirea materialului, eventuale prime, renumerațiuni etc. în suma maximală de Lei 4.000.000.

Țin să adaug aici că cei 14 judecători desemnați pentru întocmirea cărților funciare precum și cu grefierii vor trebui să urmeze un curs de cam 10—12 zile ținut de inspectorul general menționat, pentru al instrui în mod exact și a înlesni astfel executarea precisă și uniformă a lucrărilor de întocmirii a cărților funciare, cursul se va ține în Cernăuți.

Cheltuelile pentru reconstituirea cărților funciare vor atinge așadar suma totală de Lei 17.000.000.

Accentuez că am făcut un calcul larg pentru a nu întâmpina deficite.

Acoperirea acestor cheltueli se va face prin cotizațiunile părților interesate, cari urmează a fi fixate de Ministerul Justiției conf. art. 66 acum citat al legii de unificare.

În raportul menționat am propus Ministerului Justiției următoarele colizațiuni:

1. Pentru reconstituirea unui corp tabular cu întinderea până la 1 ha o colizație de Lei 150.

2. Pentru reconstituirea unui corp tabular de peste 1 ha câte Lei 100, de hectar sau fracțiune de hectar.

3. Pentru reconstituirea unui corp dominical Lei 2000.

4. Pentru clădiri simple, fără etaje cu maximum 5 camere Lei 500.

5. Pentru clădiri fără etaj cu mai mult de 5 camere Lei 1000.

6. Pentru clădiri cu un etaj Lei 1500.

7. Pentru clădiri cu 2 etaje Lei 2000.

8. Pentru clădiri cu 3 etaje Lei 3000.

9. Creditorii ipotecari ale căror creanțe vor fi înscrise la reconstituirea cărților funduare să plătească Lei 10 pentru fiecare mie de Lei.

Prin aceste colizațiuni vor fi acoperite toate cheltuielile de material și personal necesar reconstituirea cărților funduare, precum și rectificărilor pentru viitor.

Bineînțeles că din aceste cheltuieli se vor acoperi și cheltuielile pentru cărțile cuprinzând toate legile în vigoare traduse în limba românească și referitoare la cărțile fonciare din Bucovina.

Incasarea acestor colizațiuni ar trebui imediat făcută de către instanțele judecătorești competente conform tabloului acum menționat.

Din colizațiunile incasate să se formeze un fond pentru reconstituirea cărților fonciare din Bucovina, din care să fie acoperite toate cheltuielile reconstituirii după cum am arătat. Acest fond să fie administrat de o comisiune constând din Președintele și 2 consilieri ai Curții de Apel din Cernăuți, bineînțeles sub controlul Ministerului Justiției.

Colizațiunile incasate se vor depune de către Curtea de Apel fără întârziere, la sucursala Băncii Naționale în Cernăuți sau la o altă Bancă, care va fi indicată de Ministerul Justiției.

Evidența asupra colizațiunilor solvite de părțile interesate se va purta la fiecare instanță judecătorească precum și la Curtea de Apel.

În cele ce urmează ne vom ocupa de normele speciale referitoare la întocmirea resp. reconstituirea și rectificarea cărților fonciare din Bucovina pentru a pune în evidență felul în care trebuie executate lucrările de întocmire, reconstituire, completare și rectificare a acestor cărți.

Cărțile fonciare stau în strânsă legătură cu cadastrul pentru impozitul fonciar astfel că, refacerea cărților fonciare implică refacerea cadastrului pentru birul fonciar (Grundsteuer cadaster).

Refacerea acestui cadastru incumbă direcțiunii generale a cadastrului resp. în Bucovina inspectoratului acestui cadastru.

Într'adevăr § 2 al regulamentului din 8 Mai 1873 f. l. provinc. Nr. 26, dispune că lucrările pentru întocmirea cărților fonciare nu pot fi începute în singuratecele comune, până ce nu vor fi terminate lucrările pentru întocmirea cărților funduare prevăzute de legea din 24 Mai 1869 f. l. i. Nr. 38.

În consecință lucrările pentru reconstituirea, completarea sau rectificarea cadastrului pentru impozitul fonciar primează pe cele ale cărților funduare.

Lucrările pur tehnice pentru ambele, stând în strânsă legătură, trebuie să fie unitar conduse.

De aceea cred că regulamentul pe care îl are în vedere art. 66 al legii de unificare suscitată, să fie întocmit de acord cu Ministerul Agriculturii și Domeniilor resp. de acord cu Direcțiunea generală a cadastrului, pentru a evita neînțelegeri între judecătorii și inginerii hotarnici, ocupați cu reconstituirea resp. completarea sau rectificarea cărților funduare, care ar avea drept efect lărgănarea lucrărilor atât de urgente și necesare populației din Bucovina.

Cum am accentuat odată cărțile funduare din circumscripțiile judecătoriilor Curahumorului, Seletin, Solca și Vijița fiind complet distruse trebuie să fie din nou întocmite, — art. 66 citat vorbește numai de reconstituire — dar nu poate fi îndoială că prin aceasta reconstituire se înțelege și întocmirea din nou pe lângă completarea și rectificarea cărților funduare.

Astfel ne vom ocupa în primul rând cu întocmirea din nou a cărților funduare distruse.

Procedura referitoare la întocmirea cărților fonciare.

I.

Organele

Legea din 8 Martie 1873 f. l. provine No. 23 precum și regulamentul referitor la aceasta lege din 8 Mai 1873 f. l. prov. No. 26, dispun că lucrările referitoare la întocmirea cărților funduare vor fi conduse și supravegiate de o comisiune instituită la tribunalul din Cernăuți formală din președintele tribunalului, sau locțiitorul său și 2 consilieri.

Trebuie reținut că la data întocmirii acestei legi exista numai acest tribunal pentru toată Bucovina.

Bine înțeles că în prezent, când avem două tribunale și vom avea în viitor cinci tribunale pentru Bucovina, logica interpretare a dispozițiilor menționate ar duce la concluziunea, că comisiuni la fel ar fi de instituit la fiecare tribunal din Bucovina.

Având însă în vedere că personalul tribunalelor noi create Storojineț, Radăuți și Câmpulung este de tot insuficient și n'ar putea face față lucrărilor imbruate cu refacerea cărților funduare considerând că uniformitatea lucrărilor atât de necesară ar fi favorizată în mod deosebit, dacă s'ar institui conform § 14 al legii din 8 Martie 1873 f. l. provinciale Nr. 23 numai la Tribunalul din Cernăuți, care este înzestrat cu personal mai abundent cu practică vastă.

Art. 66 al legii de unificare citat, dispune, că reconstituirea cărților funduare distruse se va face de șeful instanței respective sub direcțiunea și supravegherea prim-președinților de tribunale.

Din aceste dispozițiuni rezultă că șefii judecătoriilor ar avea să execute aceste lucrări.

Aceasta nu va fi însă posibil, fiindcă judecătorii ocupați cu întocmirea cărților fonciare vor trebui să stea luni întregi în comunele, în care urmează a fi executate lucrările, astfel că șeful judecătoriei ar trebui să lese conducerea judecătoriei și supravegherea ei precum și celelalte lucrări, ce incumbă după distribuția lucrărilor, în sema judecătorilor tineri, cari nu au experiența necesară și au ei însăși nevoie de conducere și îndrumare.

Pe lângă aceste considerente trebuie să ținem seama și de împrejurarea, că judecătorul ocupat cu întocmirea cărților fonciare va trebui să aibă șeful

Judecătoriei trebuind să aibă principala și nemijlocita supraveghere asupra judecătorului ocupat cu întocmirea cărților funduare, regulamentul prevăzut de art. 66 va trebui să dispună, că de regulă vor fi de încredințat lucrările pentru întocmirea cărților funciare, nu șefului judecătoriei, ci unui alt judecător apt pentru aceste lucrări.

Și aci trebuie să accentuez o împrejurare menită să reducă prestigiul judecătorilor din Bucovina.

Domnii Miniștrii ai Justiției au găsit cu cale să reducă an cu an numărul judecătorilor din Bucovina, — față de cel de pe timpul vechii stăpâniri — (astăzi lipsesc peste 60 judecători inclus. stagiați față de numărul din 1911) deși numărul proceselor sporit prin lărgirea competenței și mulțimea lucrărilor administrative, care din nefericire și în detrimentul prestigiului judecătoresc au fost atribuite judecătorilor — ar reclama nu diminuarea ci majorarea numărului judecătorilor.

Pentru întocmirea, reconstituirea, completarea și refacerea cărților funduare din Bucovina sunt necesari 14 judecători, cari vor trebui să se ocupe aproximativ timp de 4 ani numai cu aceste lucrări.

Dacă considerăm, că pentru aceste lucrări se pot alege numai judecători mai vechi în serviciu, cu experiență mai mare, cu calmul și tactul necesar, ne dăm seama cât de anevoios va fi a sustrage serviciului 14 judecători.

Căci, că nu fiecăruia este apt pentru conducerea acestor lucrări. Chiar un distins jurist, care nu va avea calitățile cerute ci un sens practic nu va fi apt pentru aceste lucrări.

De aceea cred, că ar fi oportun, că în regulamentul prevăzut de art. 66 al citatei legi, Ministrul Justiției să fie autorizat a angaja cu contract judecători puși în retragere apti pentru întocmirea cărților funduare.

Efectul ar fi dublu, acești magistrați cu experiență ar executa lucrările nu numai exact, dar și mult mai accelerat decât judecătorii tineri.

Art. 66 dispune supravegherea lucrărilor din partea prim-președinților și președinților de tribunale. Aceasta supraveghere este de sigur necesară și utilă.

Avantajele cărților funduare constau în informațiile exacte ce le dau asupra înclinderii, drepturilor asupra unui imobil și asupra sarcinilor ce grevează acel imobil. Exactitatea și uniformitatea lucrărilor sunt baza încrederii populației în cărțile funduare resp. înscrierile făcute în ele.

Astfel exactitatea și uniformitatea lucrărilor nu poate destul de bine fi controlată.

Intr'adevăr, din toate legile citate referitoare la întocmirea cărților funduare rezultă, că controlul suprem asupra lucrărilor urmează a fi făcut de Curtea de Apel, fiindcă astfel se garantează uniformitatea cărților funduare. Lipsa acesteia ar putea avea urmări incalculabile.

Cred deci că ar trebui scos în evidență în regulamentul prevăzut de art. 66, dreptul de control al Curții de Apel pentru a evita interpretările eronate.

II.

Procedura de întocmire a cărților funciare

Această procedură este reglementată prin legile și ordonanțele citate, în special prin legea din 8 Mar-

tie 1873 f. l. prov. No. 23 și instrucțiunile Ministerului Justiției din 8 Mai 1873 f. l. prov. No. 26, precum și legea din 11 Decembrie 1906 privitoare la rectificarea cărților funciare f. l. i. No. 246 precum, încă prin regulamentul privitor acestei legi din 11 Octombrie 1907 f. l. imp. No. 246.

Putem împărți această procedură în două părți:

Procedura în sens mai larg, cuprinzând toate operațiunile necesare completei terminări a cărților funduare și procedura în sens restrâns, care cuprinde toate cercetările necesare punerii în aplicare a proiectului de cărțile funduare și introducerii procedurii de rectificare a proiectului.

Astfel procedura pentru întocmirea cărților funduare se compune din procedura de operație și procedura de rectificare.

Inceputul lucrărilor pentru întocmirea cărților funduare este condiționat de rectificarea cadastrului pentru impozitele funduare (legea din 24 Mai 1869 f. l. i. No. 88).

Din informațiunile culese la inspectoratul general al cadastrului în Cernăuți am putut constata că, în circumscripția judecătoriei din Seletin au fost terminate toate lucrările pentru refacerea resp. rectificarea cadastrului pentru impozitul funduar (Grundsteuerkataster) și că în circumscripțiile judecătorilor Gura-Homorului, Solca și Vijnița lucrările menționate sunt terminate pentru mai multe comune, pe când acest cadastru este aproape intact în circumscripțiile celorlalte judecătorii.

Așa fiind lucrările privitoare la reconstituirea cărților funduare pot fi imediat începute după ce Ministrul Justiției va fi fixat textele prevăzute de art. 66 citat și vor fi desemnați judecătorii cari vor avea să se ocupe cu aceste lucrări.

Comisiunea sau comisiunile menționate, care vor fi de instituit vor avea să stabilească ordinea lucrărilor în singuritele comune, dând preferință acelor comune, în care lucrările pot fi mai curând terminate ținând seama de forțele de lucru disponibile și de necesitatea circulației (§ 3 al instrucțiunii M. J. din 8 Mai 1873 f. l. prov. No. 26).

Dispoziții pregătitoare

Ca introducere țin să relevez, că dispozițiunile legii pentru întocmirea cărților funduare din 8 Martie 1873 f. l. prov. No. 23 (§§ 16-38) și a instrucțiunii din 8 Mai 1873 f. l. prov. No. 26 (§§ 5-53) au fost schimbate în punctele lor esențiale prin dispozițiunile legii din 11 Decembrie 1906 f. l. i. No. 246 (§§ 32-35) și a instrucțiunii la aceasta lege din 11 Octombrie 1907 f. l. i. No. 243 (§§ 61-82).

Aceste schimbări se referă:

1. la simplificarea lucrărilor preparatorii, cari urmează a fi executate după formulare bine chibzuite, cari reduc numărul lucrărilor scrise,

2. la dispozițiuni asupra importanței decisive a posesiunii de fapt precum și asupra considerării și ordinii sarcinilor.

Astfel, în cele ce urmează vom considera schimbările menționate la discuțiunea lucrărilor necesare reconstituirii cărților funduare neținând seama de dispozițiunile derogate.

Reconstituirea cărților funduare se referă la toate imobilele, cari vor fi de introdus în cărțile funduare noi.

Este de deosebită importanță în interesul reconstrucției, de a se stabili situațiunea tabulară tuturor acestor imobile în conformitate cu situația de drept pozitiv înlăturând peste tot erorile cărților.

Dispozițiunile § 31 al legii pentru întocmirea cărților funduare în Bucovina sunt în așa fel schimbate, încât situația tabulară de până acum nu va fi transcrisă în cartea funduară nouă. Ca bază vor servi rezultatele cercetărilor la procedura de întocmire alcătuirea schiței tabulare.

Chiar din aceasta măsură constatăm importanța ce o dă legea posesiunii de fapt.

Îndată ce se va hotărâ reconstituirea unor cărți funduare, judecătorul desemnat pentru aceste lucrări (Grundbuchsberichtigungskommissär), va dispune începerea lucrărilor pregătitoare, pentru a procura mijloacele din cadastrul pentru impozitul funduare, cari se vor întrebuința la cercetări.

Pentru procurarea unei copii a hărții cadastrale celei mai noi, comisarul se va adresa prezidiului Curții de Apel.

Insemnările prevăzute de § 6 al instrucțiunii din 8 Mai 1873 f. l. prov. No. 26 (tablourile imobilelor, însemnările asupra proprietății cadastrale, precum și tabloul alfabetic al posesorilor) se vor întocmi în baza operatelor cadastrale, conf. dispozițiilor ce urmează (§§ 63—65 ai instrucțiunii din 11 Octombrie 1907 f. l. i. No. 243) după formularele indicate.

Pe lângă aceste se va întocmi și un tablou asupra caselor (§ 66 al instrucțiunii citate).

Tablourile vor fi întocmite, într-o mărime corespunzătoare comunei respective cu numele comunei respective cu numele comunei cadastrale și a judecătoriei competente.

Tablourile vor fi separate pentru imobilele dominicale și nedominicale.

Tabloul imobilelor

Tabloul imobilelor (formular 16) va fi întocmit după tabloul de parcele și foaia de posesiune din cadastru pentru birul fonciar.

La întocmirea tabloului imobilelor vor fi de considerat și însemnările făcute în registrele conduse în conformitate cu prevederile legii din 26 Martie 1916 f. l. i. No. 87 referitoare la depunerea documentelor în scopul dobândirii de drepturi reale asupra imobilelor și clădirilor neînscrise în cărțile funduare.

Aceste însemnări vor fi luate în considerare la cercetările, ce se vor face și asupra cărora ne vom opri mai mult ulterior.

Parcelele de clădire precum și cele de teren se vor trece în ordine aritmetică;

De aceia se vor constata suplimentele eventuale și se vor considera la înscriere.

Înscrierile se vor efectua înainte de toate pe partea stângă, care va purta inscripția „Situația la începutul lucrărilor de reconstituire“, partea dreaptă rămâne deocamdată liberă.

Insemnările asupra proprietății cadastrale a fiecărui Proprietar

Insemnările asupra proprietății cadastrale a fiecărui proprietar (formular 17) *) se vor întocmi după foaia de posesiune din cadastru și anume una foaie

pentru fiecare proprietar și pentru fiecare comunitate de proprietari.

Dacă într-o foaie de posesiune e laolaltă trecută o posesiune a soților, deși nu există o comunitate privitoare la toate parcelele introduse, se va întocmi și o însemnare comună corespunzătoare.

Aceste însemnări, cari pentru viitor se vor întrebuința ca procese verbale de cercetări, primesc pe lângă inscripția „Numărul curent“ în cifre mari acelaș număr, care îl poartă foaia de posesiune corespunzătoare a cadastrului.

Dacă în cadastru este ștearsă o foaie de posesiune lipsind un număr, nu se va întocmi nici o însemnare cu acest număr.

Numerele acestor foi de posesiune șterse se vor fi în evidență într-o anexă la însemnări.

Înscripțiile: Numărul foi de posesiune, Numărul fascicolei noi, precum și spațiul lângă inscripția „După cercetări“, destinate pentru introducerile ulterioare, rămân deocamdată fără înscrieri.

Sub inscripția următoare se vor trece din foia de posesiune numele posesorului, eventualul nume a moșiei și eventuala adresă a proprietarului absent.

Dacă lipsește în foaia de posesiune numele moșiei sau adresa necesară a posesorului se vor completa aceste date din tabloul proprietarilor.

Dacă rezultă din coala de posesiune, că pe lângă posesorul indicat există mai mulți coproprietate se va indica și aceasta d. e. N. N. și cinci copos, iirs

Spațiul lângă inscripția „după cercetări“ ane-menit pentru înscrierile cu ocazia cercetărilor.

Înscrierile în coloanele 1 și 2 se vor face soa,r log tabloului de imobile (formula 16), însă se va însemna de stinația parcelelor de ex. moară, drum, lutărie etc.

Dacă z parcelă de clădire nu are număr de casă, se vor introduce în locul acestuia „literile P. c.“ (parcelă de clădire).

La înscrierile în coloanele 4—6 se va întrebuința comparația numerilor de parcelele noi și vechi, comunicată de inspectoratul cadastrului.

La parcelele introduse în cărțile dominicale sau în cartea funduară pentru C. F. se va însemna la fascicolă în coloana 5 și indicațiunea exactă a cărții publice.

La parcelele înscrise în cartea minelor se va trimite la înscrierea în aceste cărți.

În coloanele 3, 7 și 10 se vor face înscrierile în cursul cercetărilor.

După pregătirea tuturor însemnărilor asupra posesiunii cadastrale, se vor introduce toate numerele însemnărilor în tabloul de imobile (formular 16) în coloana 3 la parcelele, care se referă.

Diferențele ce nu sunt simple eronări de scris, vor fi de lămurit de comisarul ocupat cu lucrările reconstrucției de acord cu inginerul hotarnic.

Tabloul posesorilor

Pentru acest tablou se va întrebuința formularul 18.

În prima coloană se vor înscrie în baza însemnărilor asupra posesiunii cadastrale numele posesorilor.

După fiecare grup de nume cu aceeaș literă, se va lăsa un spațiu liber mai mare pentru înscrierile viitoare.

În orișicare caz se va începe cu grupul proxim pe o coală nouă.

*) Tabelele formulare se află la sfârșitul lucrării.

Numele posesorului, care are un imobil cu casă i se va anexa numărul casei și eventualul nume al mobilului.

Dacă el nu posedă un imobil cu casă se va nota adresa lui eventual cunoscută.

În coloana „Numărul coalei de proprietate” se vor trece cu creion numerele însemnărilor.

Tabloul caselor

Tabloul caselor (formularul 19) se va întocmi întrebunțând tabloul posesorilor dela cadastru.

Dacă comuna cadastrală se compune din 2 sau mai multe localități cu numere de casă separate, se vor înscrie localitățile în ordine alfabetică, fiecare cu numele caselor.

Fiecare secție va purta în mijloc numele localității.

După fiecare secție se va lăsa un spațiu liber.

La fel se va proceda dacă într-o comună este întrebunțată numerotarea caselor după străde sau piețe.

Dacă lipsește în cadastru un număr în rând se va trece în formulare numai în coloana adnotațiilor cuvântul „liber”.

În coloana a 2-a se va trece numai numele vulgar al imobilului.

În coloana a 3-a „numărul foii de posesiune”, se vor trece sub linia de sus din însemnările asupra posesiunii cadastrale numerii acelor foi.

Considerarea diferențelor notorii

În conformitate cu dispozițiunile § 6 al ordonanței din 8 Mai 1873 f. l. prov. No. 26, comisarul desemnat pentru întocmirea cărții funduare va alătura la adunarea materialului necesar întocmirii tabulei și toate coalele de anunț și tablourile diferențiere ale inspecțiunii cadastrale, după posibilitate și celor ale însemnărilor după formularul 17 pentru a fi considerate la cercetări, informându-se totodată din dosarele judecătoriei asupra tuturor cazurilor trecute în tabloul pentru restabilirea congruenței între tabulă și catastru.

Pregătirea tratativelor cu părțile

După procurarea mijloacelor indicate, comisarul desemnat pentru întocmirea cărții funduare va face adrese după formularul 20, primarului comunei, invitându-l la o conferință.

La aceasta conferință se vor discuta toate însemnările asupra posesiunii cadastrale a fiecărei posesor, pentru a rectorifica și eventual a completa numele eronate, adresele și însemnările de case.

Cu această ocazie se va stabili identitatea persoanelor cu același nume și se vor constata posesorii minori și absenți, precum și reprezentanții lor legali sau mandatarii lor.

Rezultatul conferinței se va nota cu creion la însemnările resp. la numele posesorului, sau dacă nota reclamă un spațiu mai mare pe o fișă de evidență, care se va lipi de însemnare.

Publicarea cercetărilor

După conferința cu delegații comunei, comisarul desemnat pentru întocmirea tabulei va fixa data începutului cercetărilor și locul unde se vor aduce la cunoștință generală mijloacele indicate în § 16 al legii din 8 Martie 1873 f. l. i. prov. No. 23, anume

copia hărților cadastrale cu tabloul de imobile, cu însemnările asupra posesiunii cadastrale a fiecărui posesor, cu tabloul posesorilor și cu tabloul caselor.

Punerea în cunoștință se va efectua de regulă în comuna respectivă, dacă există acolo o cancelarie comunală potrivită și dacă există garanția că documentele menționate vor fi bine păstrate și ferite de orice deteriorare.

Transmiterea acestor documente la primărie se va face cu o adresă după formularul 21.

În acest scop se vor înfășura copiile hărților și se vor împacheta într'un cilindru de linichea, însemnările luata din cadastru se vor pune între scoarțe de carton. În cazul când se vor depune documentele menționate la judecătorie, care conduce tabula, se va conveni cu șeful judecătoriei asupra măsurilor necesare.

Disponerea cercetărilor și aducerea documentelor menționate la cunoștință generală se va anunța prin un edict după formularul 22.

Între data începutului cercetărilor și data publicației trebuie să fie un spațiu de 30 zile. Edictul se va publica în foaia oficială și se va afișa în comuna respectivă, precum și în comunele învecinate pe tabla de anunțuri, în fine și la judecătorie tabulei.

Câte un exemplar al edictului se va transmite cu o adresă după formularul 23 prefecturilor respective și subprefecturilor, în a căror circumscripție e situată comuna. Administrație financiară și procuraturii de finanțe deasemenea și Prezidiului Curții de Apel fără raport.

Toate persoanele trecute în tabloul posesorilor și toate celelalte persoane interesate, ca: proprietarii creditori ipotecari și alți îndreptății în baza sarcinilor tabulare vor fi individual încunoștințați de către comisarul desemnat cu întocmirea tabulei despre începutul lucrărilor și citați să participe la cercetări (form. 14).

Autoritățile, fondurile publice și instituțiile care administrează imobile și drepturi de administrație publică vor fi încunoștințate prin adrese, după formularul 25.

Înmânarea citațiilor se va face interesatilor sau prin poștă la mâna proprie sau prin mijlocirea comunelor, dacă ele au luat asupra lor această obligație și dacă după împrejurări se poate aștepta o exactă executare a serviciului de înmânare.

În contra hotărârei prin care s'a decis noua întocmire a tabulei, precum și în contra încunoștințării referitoare la cercetări nu există remediu legal.

O adnotație tabulară referitoare la introducerea procedurii de întocmirea a tabulei nu se va putea face.

Cercetarea teritoriului Comunii.

În cete mai multe cazuri va fi de folos pentru mersul cercetărilor dacă chiar înaintea de începerea desbaterilor cu părțile, comisarul desemnat pentru întocmirea tabulei împreună cu inginerul hofarnic și cu oamenii de încredere vor cerceta teritoriul comunii pentru a cunoaște raporturile topografice și orografice.

Desbaterile cu părțile

Dispozițiunile legii pentru întocmirea cărților funciare din 8 Martie 1873 f. l. prov. No. 23 referitoare la obiectul cercetărilor au suferit o modificare

și o schimbare prin prevederile legii pentru rectificarea cărților funciare (legea din 11 Dec. 1906 f. l. i. No. 246), cari stabilesc importanța decisivă a posesiunii precum și considerarea și ordinea situației sarcinilor.

Cercelările referitoare la posesiunea de fapt se vor face, pentru a asigura un rezultat exact, la fața locului în comuna respectivă și de regulă cu concursul unui inginer hotarnic, în special atunci când devin necesare informațiunile din operatele cadastrale sau măsurări.

Dr. Vasile Boldur

fost Președinte al Curții de Apel
Cernăuți

(Va urma)

Ministerul Justiției Direcțiunea Generală Judiciară

No. 29829, 30 Martie 1926.

Domnule Prim-președinte,

Ca complectare la circulara noastră No. 103656 din 23 Decembrie 1925 privitoare la modul de funcționare al instanțelor tutelare înființate prin Art. 307 al legii de organizare judecătorească, am onoare a Vă comunica spre conformare și executare încă cele ce urmează:

Făcându-se întrebare dacă legile organice ale fostelor sedrii orfanale au fost și în ce măsură abrogate prin dispozițiile privitoare la înființarea instanțelor tutelare, de pe lângă tribunale. Vă răspund, că zisele legi au fost abrogate mai întâi în sensul, că toate atribuțiile legale ale fostelor sedrii au fost trecute cu începere dela 1 Ianuarie 1926 asupra judecătorului tutelar dela tribunale, sau unde sunt, asupra secțiilor tutelare ale acestor tribunale. Odată cu aceasta, s'au abrogat toate dispozițiile cari privesc raporturile personale ale membrilor fostelor sedrii orfanale, întrucât judecătorii tutelari, respectiv membrii secțiilor tutelare sunt supuși în ce privește modul de recrutare, drepturile și datorile ce le incumbă în această calitate, apoi privigherea, disciplina, incompatibilitatea etc. exclusiv regulilor cuprinse în noua lege despre organizarea judecătorească. În fine, au fost abrogate dispozițiile cari reglementează căile de atac contra hotărârilor date de fostele sedrii orfanale, întrucât hotărârile instanțelor tutelare nou înființate sunt supuse numai căilor de atac prevăzute de art. 307 și urm. din legea despre organizarea judecătorească.

Ce privește însăși afacerile de tutelă, și modul lor de rezolvare, au rămas în vigoare până la unificarea legislației în materie de tutelă și de curatelă legile organice ale fostelor sedrii orfanale.

Făcându-se mai departe întrebarea dacă instanțele tutelare nou înființate vor funcționa în complect sau ca judecător unic, Vă răspund că art. 20 al legii de organizare judecătorească înșiră limitativ cazurile când tribunalul judecă în complectul de 2, respectiv în caz de divergență, în complectul de 3 membrii, ori, afacerile tutelare nefiind coprinse printre aceste cazuri, urmează că ele vor fi rezolvate totdeauna de judecătorul unic. Aceasta idee e exprimată și prin art. 307 punctul 2 al legii noi de org.

judecătorească, după care „jurisdicțiunea“ tutelară cu atribuții depline va aparține judecătorului delegat cu tutela și fraza următoare „sau secției tutelare“ nu înseamnă că în cazul existenței unei secții s'ar face derogare dela această regulă, ci înseamnă numai că, dacă sunt la un tribunal mai mulți judecători însărcinați cu tutele, ei formează în organizarea interioară a tribunalelor față cu celelalte secții o secție specială.

Secția tutelară judecă în complectul prevăzut de legea de org. judecătorească într'o singură ipoteză, și anume când rezolvă apelurile îndreptate contra hotărârilor date de primăriile comunale, ca organe de tutelă, în sensul art. 171 al legii XX din anul 1877. Aceasta rezultă atât din art. 20, cât și din art. 307 alin. 2 de sub punctul 2 al legii noi de org. judecătorească.

S'a mai întreat în fine care va fi administrația interioară a noilor instanțe tutelare.

Vă răspund că chestia a fost soluționată deja prin circulara noastră No. 103656 din 23 Decembrie 1925 în sensul că se vor aplica regulile de administrație interioară prevăzute pentru vechile sedrii orfanale. Adăog acum că această regulă se aplică atât afacerilor în curs, preluate dela fostele sedrii orfanale, cât și celor ce vor intra cu începere dela 1 Ianuarie 1926 la noile instanțe tutelare. Aceste cauze nu vor mai fi trecute nici în registrele generale ale tribunalelor respective. P. Ministru: *Constantin G. Rătescu*. P. Director General: *C. Moisin*.

CURTEA DE APEL CLUJ BULETINUL JUSTIȚIEI

Gazeta oficială pentru publicațiunile judecătorești din Ardeal
Nr. P. 1580/1926 Bul.

Cluj, la 1 Mai 1926.

Domnule Prim-președinte,

În legătură cu adresa noastră privitoare la repartizarea între domnii magistrați a camerilor închiriate în vila Regina Maria dela Băile Sovata, avem onoare a vă comunica pentru orientarea dlor magistrați, că restaurantul aceleasi vile mi-a pus în vedere, că în timpul sezonului va servi domnilor magistrați mâncare la restaurant în următoarele condițiuni.

I. Pentru 200 lei pe zi: a) Dimineața: 1. Cafea cu lapte, sau ceai, sau ciocolată. 2. Unt cu cornuri sau cu pâine. b) (La prânz) dejun: 1. Supă, sau ciorbă. 2. Entree. 3. Friptură cu garnitură a la carte, cu salată, sau zarzavaturi. 4. Prăjitură. 5. Fructe sau brânză. c) La cină (seara): 1. Entree. 2. Friptură a la carte cu salată sau cu zarzavaturi (legumă). 3. Prăjitură, sau fructe, sau brânză.

II. Pentru 150 Lei pe zi. A) Dimineața ca la Nr. 1. b) La prânz: 1. Supă sau ciorbă. 2. Friptură cu garnitură a la carte, cu salată sau zarzavaturi. 3. prăjitură sau fructe, sau brânză. c) La cină: 1. Cași l. c. p. l. și 2. sau p. 2 și 3. De 2 ori la săptămână friptură de pasări.

În afară de aceasta doritorilor, cari consumă numai a la carte, fără abonament de zi, li-se eliberează carnete cu cuponi de plată cu reducere de 15 la sută.

Porțiile trebuiesc să fie suficient de mari putând 2 porții să satisfacă și câte 3 persoane.

Vi-se comunică acestea fără nici un obligament pentru Buletinul Justiției. — P. Administrația Buletinului: *ss) Papp*.